

آیین‌نامه دوره دکترا (PhD) آموزشی-پژوهشی (قابل اجرا برای ورودی های ۸۸ به بعد)

فصل اول: مقدمه

بر اساس پیش‌بینی ماده ۱۴ آیین‌نامه شماره ۲۱/۲۷۲۹ مورخه ۱۳۸۸/۳/۳۰ دستورالعمل‌های اجرایی دوره دکترا در جلسه مورخ ۸۹/۲/۲۹ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بررسی و تصویب و سپس مراحل تصویب آن در جلسات مورخ ۸۹/۳/۲۳ (شماره ۳۴۹) و ۸۹/۴/۲۷ (شماره ۳۵۰) شورای دانشگاه به پایان رسید. لذا مجموعه ذیل مشتمل بر مواد و تبصره-های آیین‌نامه فوق‌الذکر و همچنین دستورالعمل‌های اجرایی مربوطه به عنوان آیین‌نامه دوره دکترا (PhD) آموزشی-پژوهشی تدوین گردیده است.

فصل دوم: کلیات

ماده ۱- برای رعایت اختصار، واژه‌های زیر در این آیین‌نامه به کار می‌رود:

وزارت علوم: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

دوره دکترا: منظور دوره دکترا (PhD) است.

آیین‌نامه: منظور آیین‌نامه دوره دکترا (PhD) است.

گروه: منظور کوچکترین واحد سازمانی آموزشی و پژوهشی مصوب دانشگاه است.

ماده ۲- دوره دکترا بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فناوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش موثر باشند.

فصل سوم: شرایط پذیرش در دوره

ماده ۳- ضوابط ورود داوطلبان به دوره دکترا به شرح زیر است:

(الف) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

(ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی‌ارشد یا دکترای حرفه‌ای که حسب مورد به تایید وزارت علوم یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

(ج) احراز صلاحیت علمی برای ورود به رشته مورد نظر

(د) احراز توانایی در زبان انگلیسی

تبصره ۱: داوطلبان باید دوره کارشناسی‌ارشد را با معدل حداقل ۱۵/۰۰ بدون احتساب نمره پایان‌نامه به انجام رسانده و آماده سپردن تعهد تحصیل تمام وقت در تمام طول دوره باشند.

تبصره ۲: به جز در موارد مصرح (ادامه تحصیل دانشوران، دانش‌آموختگان ممتاز کارشناسی‌ارشد، انتقال بین دانشگاهی، اعضای هیأت علمی رسمی و ...) پذیرش از طریق شرکت در آزمون کتبی، ارزیابی سوابق تحصیلی، معرفی‌نامه‌های علمی و مصاحبه حضوری صورت می‌گیرد. وزن و نحوه برگزاری آزمون کتبی و آزمون زبان انگلیسی و حد نصاب آنها، روش انجام مصاحبه و بررسی سوابق تحصیلی مطابق دستورالعمل مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود و ضروری است این دستورالعمل به تصویب شورای دانشگاه نیز برسد.

تبصره ۳: داوطلبان منتخب هر دانشکده به منظور تایید نهایی پذیرش ایشان توسط کمیته منتخب تحصیلات تکمیلی، همراه با مدارک و نظرات دانشکده به مرکز تحصیلات تکمیلی دانشگاه معرفی می‌شوند.

تبصره ۴: داوطلب پس از دریافت پذیرش از دانشگاه، احراز صلاحیت عمومی و نام نویسی در دوره دکترا، دانشجوی دوره دکترا نامیده می‌شود.

فصل چهارم: مرحله آموزشی

ماده ۴- مجموع واحدهای دوره دکترا ۳۶ واحد است که شامل ۱۵ تا ۱۸ واحد درسی و ۱۸ تا ۲۱ واحد رساله می‌باشد. دانشکده-ها باید برای هر رشته تعداد واحد درسی و رساله را مشخص نمایند.

تبصره ۱: واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای اجرای فعالیتهای پژوهشی دوره، با نظر استاد راهنما و بر اساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب می‌شود.

تبصره ۲: در صورتیکه دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد، بیش از نیاز و خارج از برنامه دوره دروس تحصیلات تکمیلی مرتبط با مقطع دکترا را با نمره ۱۶/۰۰ و بالاتر گذرانده باشد، با موافقت کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده، تعداد واحدهای درسی به حداقل ۱۵ قابل کاهش است.

تبصره ۳: مجموع تعداد واحدهای درسی مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا نباید از ۳۶ کمتر باشد، در غیر این صورت دانشجو موظف به گذراندن دروس به صورت جبرانی با نمره ۱۴/۰۰ و بالاتر تا رسیدن به این حد نصاب می‌باشد.

تبصره ۴: دروس تحصیلات تکمیلی گذرانده دانشجو در مقطع دکترای دانشگاههای معتبر قبل از پذیرش یا انتقال به دوره کنونی با موافقت کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده، قابل احتساب است.

تبصره ۵: حداقل و حداکثر تعداد واحد درسی (جبرانی/اصلی) در یک نیمسال به ترتیب ۶ و ۱۲ واحد است.

ماده ۵- حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴/۰۰ از ۲۰ و حداقل میانگین قابل قبول نمره‌های دانشجو در همه دروسها ۱۶/۰۰ از ۲۰ است. این میانگین بر اساس نمره‌های دروسهای گذرانده شده محاسبه می‌شود و در صورتیکه مقدار آن کمتر از ۱۶/۰۰ باشد، دانشجو مجاز است با نظر استاد راهنما حداکثر در یک نیمسال تحصیلی دروسهایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی برای جبران معدل کل بگذراند.

تبصره ۱: در شرایط خاص و در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه ذیربط، دانشجو موظف است حداکثر تا ۶ واحد درسی را به عنوان "درسهای جبرانی" بگذراند. گذراندن این درسها اجباری است اما نمره آنها در تعیین میانگین کل محاسبه نمی‌شود.

فصل پنجم: ارزیابی جامع

ماده ۶- ارزیابی جامع به منظور ارزیابی قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو و برای استمرار فعالیتهای پژوهشی انجام می‌گیرد.

ماده ۷- ارزیابی جامع دارای دو بخش آموزشی و پژوهشی است و قبولی در آن منوط به موفقیت در هر دو بخش است ولی عدم موفقیت در هر نوبت در هر بخش به منزله عدم موفقیت در ارزیابی جامع می‌باشد. ارزیابی بخش پژوهشی صرفاً بعد از موفقیت دانشجو در بخش آموزشی انجام می‌گیرد.

ماده ۸- بخش آموزشی ارزیابی جامع، پس از قبولی در زبان انگلیسی و گذراندن حداقل ۱۲ واحد از واحدهای درسی دوره توسط دانشجو و حداکثر تا پایان نیمسال چهارم تحصیلی، طبق تشخیص و برنامه دانشکده برگزار می‌شود.

ماده ۹- بخش آموزشی ارزیابی جامع در ۳ درس تحصیلات تکمیلی گذرانده دانشجو، با اولویت در راستای موضوع تحقیق، به تشخیص دانشکده، به عمل می‌آید. این ارزیابی به صورت کتبی و شفاهی برگزار می‌شود. وزن هر قسمت، با رعایت حداقل ۳۰ درصد، توسط دانشکده تعیین می‌گردد.

تبصره ۱: به شرط گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره با معدل کل ۱۷/۰۰ و بالاتر، به پیشنهاد دانشجو، آزمون دروس (تعیین شده طبق ماده ۱۰) با نمره ۱۷/۰۰ و بالاتر صرفاً به صورت شفاهی خواهد بود و وزن بخش شفاهی به نسبت افزایش می‌یابد.

ماده ۱۰- شرط قبولی در بخش آموزشی ارزیابی جامع، کسب معدل کل حداقل ۱۶/۰۰ می‌باشد. در صورت عدم موفقیت در ارزیابی آموزشی در اولین نوبت، به شرط مراعات ماده (۱۲) دانشجو می‌تواند برای نوبت دوم نیز در ارزیابی شرکت نماید.

ماده ۱۱- در صورت عدم قبولی (عدم احراز شرایط شرکت) در بخش آموزشی ارزیابی جامع از دانشجو در پنجمین نیمسال تحصیلی ثبت نام به عمل نمی‌آید و دانشجو از تحصیل محروم می‌گردد.

ماده ۱۲- هیات ارزیابی جامع آموزشی متشکل از استاد(استادان) راهنما، استاد (استادان) مشاور (در صورت وجود) و سه داور از اعضای هیات علمی دارای حداقل مرتبه استادیاری یا استادیار پژوهشی با ۳ سال سابقه تدریس یا تحقیق در مقطع تحصیلات تکمیلی به تعیین شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باشد.

ماده ۱۳- بخش پژوهشی ارزیابی جامع بر اساس داوری گزارش کتبی و شفاهی دانشجو از میزان و نحوه پیشرفت امر پژوهش توسط کمیته منتخب دانشکده در دو نوبت ۶ ماهه پس از قبولی در بخش آموزشی صورت می‌گیرد. نظر مثبت کمیته در هر نوبت به منزله قبولی در این مرحله می‌باشد و هر بار نظر منفی نیز یک نوبت مردودی در ارزیابی جامع محسوب می‌گردد. در صورت عدم قبولی در بخش پژوهشی، در نوبت دوم ارزیابی جامع نیازی به برگزاری مجدد بخش آموزشی ارزیابی نخواهد بود.

ماده ۱۴- هیات ارزیابی های جامع پژوهشی (نوبت اول و دوم) متشکل از استاد(استادان) راهنما، استاد(استادان) مشاور و دو نفر داور از اعضای هیات علمی دارای حداقل مرتبه استادیاری یا استادیار پژوهشی با حداقل ۳ سال سابقه فعالیت در دوره های تحصیلات تکمیلی به انتخاب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باشد. حداقل یکی از داوران ارزیابی جامع پژوهشی ۲ (نوبت دوم) از خارج دانشکده انتخاب می‌شود.

فصل ششم: استاد راهنما

ماده ۱۵ - استاد راهنما به تقاضای دانشجو و موافقت کتبی استاد و با تصویب کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌گردد.

تبصره ۱: در دانشکده‌هایی که گروه آموزشی وجود دارد، استاد راهنما پس از تصویب گروه، برای تایید نهایی به کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده معرفی می‌شود.

ماده ۱۶ - دانشجو باید حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیل، استاد راهنما و موضوع کلی رساله مورد نظر خود را معرفی نماید و حداکثر تا دو ماه پس از معرفی، با تایید تحصیلات تکمیلی دانشکده، استاد راهنما تعیین می‌گردد. تا زمانی که استاد راهنما تعیین نشده است، مدیر گروه و در صورت عدم وجود گروه آموزشی، سرپرست تحصیلات تکمیلی دانشکده وظایف استاد راهنما را بر عهده می‌گیرد.

ماده ۱۷ - استاد راهنما باید دارای مدرک دکترا، عضو هیأت علمی دانشگاه صنعتی اصفهان و حداقل دارای مرتبه استادیاری یا استادیار پژوهشی با سابقه راهنمایی ۳ پایان نامه کارشناسی ارشد و سه سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی باشد. همچنین برای نخستین بار داشتن یک مقاله (غیر مستخرج از رساله دکتری) در مجلات علمی-پژوهشی در سه سال اخیر الزامی است.

تبصره ۱: در صورت نیاز، با تایید گروه آموزشی و کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجو به ۲ استاد راهنما به طور مشترک واگذار می‌شود. در این صورت بایستی یکی از اساتید راهنما شرایط موضوع ماده ۱۷ را بطور کامل دارا بوده و استاد راهنمای دیگر حداقل شرایط زیر را داشته باشد: دارا بودن مدرک دکتری و عضویت هیئت علمی دانشگاه صنعتی اصفهان با سابقه راهنمایی حداقل یک پایان نامه کارشناسی ارشد، دو سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره های تحصیلات تکمیلی، دارا بودن یک مقاله غیر مستخرج از رساله دکتری در مجلات علمی پژوهشی یا دو مقاله ISI معتبر مستخرج از رساله دکتری.

تبصره ۲: در شرایط خاص انتخاب استاد راهنمای مشترک با رعایت ماده ۱۷) و تایید کمیته منتخب تحصیلات تکمیلی دانشگاه از خارج از دانشگاه صنعتی اصفهان بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۸ - به پیشنهاد استاد(استادان) راهنما و با تایید گروه آموزشی و کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، حداقل یک و حداکثر سه نفر از اعضاء هیأت علمی یا سایر متخصصان به عنوان "استاد مشاور" رساله دانشجو تعیین می‌شوند. استاد مشاور باید دارای مدرک دکتری باشد.

ماده ۱۹ - دانشجو موظف است بلافاصله پس از تعیین استاد راهنما و موضوع رساله فعالیت پژوهشی خود را آغاز کند. پیشنهادیه رساله باید حداکثر تا پایان نیمسال پنجم تحصیلی دانشجو به تصویب کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مربوطه برسد.

فصل هفتم: دفاع و ارزیابی رساله

ماده ۲۰ - دانشجو پس از تدوین رساله و تایید اساتید راهنما و مشاور و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله، موظف است در حضور داوران از رساله خود دفاع کند.

ماده ۲۱: دفاع از رساله مشروط به اخذ پذیرش چاپ حداقل دو مقاله تحقیقی کامل مبتنی بر رساله در نشریات ادواری دارای نمایه معتبر بین‌المللی می‌باشد که حداقل یکی از آنها به زبان انگلیسی و ISI باشد.

تبصره ۱: در شرایط خاص و با تایید کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و کمیته منتخب تحصیلات تکمیلی دانشگاه تولید دانش فنی، ثبت اختراع بین‌المللی یا داخلی تایید شده توسط سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران یا بنیاد ملی نخبگان یا گواهی ارائه رسمی و شفاهی یک مقاله مستخرج از رساله در کنفرانس معتبر بین‌المللی (به زبان انگلیسی) که بر مبنای داوری مقاله کامل صورت گرفته باشد می‌تواند جایگزین مقاله غیر ISI شود.

ماده ۲۲- هیأت داوران دفاع از رساله شامل استاد (استادان) راهنما و مشاور به علاوه سه نفر داور منتخب کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در زمینه رشته مورد نظر با مرتبه استادیاری به بالا که حداقل یک نفر آنها دانشیار به بالا و خارج از دانشگاه باشد، خواهد بود..

تبصره ۱: ریاست جلسه دفاع بر عهده سرپرست تحصیلات تکمیلی دانشکده یا نماینده وی (در هر صورت به غیر از اعضاء هیأت داوران) بدون حق رأی می‌باشد. نماینده‌ای نیز از شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بدون حق رأی و به عنوان ناظر در جلسه حضور خواهد داشت.

ماده ۲۳- ارزیابی رساله بر اساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش رساله انجام و نتیجه آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می‌شود:

الف- قبول (با درجه عالی، بسیار خوب و خوب)؛

ب- غیر قابل قبول

تبصره ۱: چنانچه رساله دانشجو "غیر قابل قبول" ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیأت داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر شش ماه، به شرط اینکه از حداکثر مدت مجاز تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً برای یک بار دیگر از آن دفاع کند.

ماده ۲۴- دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب نتیجه "قبول" در دفاع از رساله خود، دانش آموخته دوره دکترا شناخته شده و به دریافت درجه دکترا نایل می‌گردد.

تبصره ۱: صدور گواهی و مدرک منوط به تحویل به موقع نسخه‌های تایید شده رساله و دیگر مدارک مرتبط به دانشکده و انجام مراحل اداری مربوطه است.

فصل هشتم: طول دوره

ماده ۲۵- مدت مجاز تحصیل در دوره دکترا حداقل سه و نیم و حداکثر چهار و نیم سال است و در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد(استادان) راهنما و تایید دانشکده ذیربط، حداکثر یک نیمسال تحصیلی به این مدت افزوده می‌شود.

تبصره ۱: در صورتیکه دانشجو بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیر قابل پیش‌بینی، در مدت مجاز موفق به اتمام تحصیل نشود به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو، کمیته منتخب تحصیلات تکمیلی دانشگاه با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی و متناسب با کمیت و کیفیت فعالیتهای علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج وی تصمیم‌گیری قطعی خواهد نمود.

ماده ۲۶- در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکترا محروم می شود:

الف- میانگین کل نمره های درسهایی که دانشجو گذرانده است کمتر از ۱۶/۰۰ شود.

ب- صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی پس از دو بار ارزیابی جامع احراز نشود.

ج- رساله دانشجو با رعایت تبصره ۱ ماده ۲۳ " غیر قابل قبول " ارزیابی شود.

د- مدت مجاز تحصیل دانشجو (با رعایت تبصره ۱ ماده ۲۵) به پایان برسد.

تبصره ۱: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکترا، دانشگاه با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه، صرفاً گواهینامه ای بر اساس کارنامه تحصیلی دانشجو صادر و در اختیار وی قرار می دهد.

ماده ۲۷- در موارد اجرایی که در آیین نامه تصریح نشده است، مطابق دستورالعملهای فعلی و در موارد استثنایی پیش بینی نشده، شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مرجع تصمیم گیری خواهد بود.

ماده ۲۸- این آیین نامه مشتمل بر ۲۸ ماده و ۲۰ تبصره بوده و برای دانشجویانی که از سال تحصیلی ۸۹-۸۸ و پس از آن در دوره دکترا پذیرفته می شوند لازم الاجراست. از تاریخ اجرا، کلیه بخش نامه ها و آیین نامه های آموزشی و پژوهشی مغایر برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می گردد.